

มาตรการทางกฎหมายในการบังคับใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด:
ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนเพื่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู
Legal Measures on Enforcement against Juvenile: A Study of Education
Management for Juvenile Offenders

บัญชา วิทยานันต์¹ สมาน ตั้งทองทวี² ธาณี วรภัทร์³

Bancha Witthayaanan* Samarn Thangthongtawe** Thanee Vorapat***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของไทยและต่างประเทศ 2) ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด 3) ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาและรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่เหมาะสม

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประเทศไทยได้จัดการศึกษา การฝึกอบรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดไว้ในพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ.2561 และระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยหลักสูตรการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน พ.ศ.2554 โดยกำหนดให้ศูนย์ฝึกและอบรมจะต้องจัดให้มีการศึกษาสายสามัญหรือการฝึกวิชาชีพ และการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมและอารมณ์เด็กและเยาวชน ประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐฟลอริดา ตาม The Florida Statutes 1995 จัดให้มีการสร้างแคมป์สำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด (juvenile boot camps) ที่ดำเนินการด้านศึกษาและการฝึกอบรมทางกายภาพและโปรแกรมฟื้นฟูสมรรถภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ประเทศสหราชอาณาจักรเน้นการศึกษาในระบบและการฝึกอบรมอาชีพที่ให้แก่เด็กโดยต้องการลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ สำหรับประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมาย Juvenile Law 2003 และ The Child Welfare Law of Japan จัดการศึกษาโดยหลักสูตรแนะนำเกี่ยวกับการดำรงชีวิต การศึกษาทางด้านอาชีพ การศึกษาวิสามัญทั่วไป และการศึกษาพิเศษ ในประเทศสิงคโปร์ จะใช้โปรแกรมการฝึกอบรมการฝึกฝนและเปลี่ยนแปลงนิสัย โดยมีการศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพ และการฝึกอบรมด้านศีลธรรมร่วมกับกิจกรรมสันทนาการต่างๆ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

² อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

* bancha@nmc.ac.th, Faculty of Law, Nakhonratchasima College

** samarn_thang@yahoo.com, Faculty of Law, Pathumthani University

*** thane_vor@hotmail.com ,Faculty of Law, Rangsit University

2. พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 37 กำหนดให้สถานที่ควบคุมจัดให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในทางปฏิบัติสถานพินิจและคุ้มครองเด็กได้นำหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ซึ่งถือเป็นบุคคลที่ถือว่ามีความผิดหรือมีพฤติกรรมความประพฤติผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคมที่จะต้องได้รับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู พฤติกรรม อีกทั้งปัญหาของการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่ปรากฏในมาตรา 36 ของพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 นั้นไม่ได้มีข้อกำหนดในพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงาน หรือความสอดคล้องกับหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษาส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนเมื่อได้รับการปล่อยตัวและต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สำหรับปัญหารูปแบบการจัดการศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่อนุญาตให้ออกไปศึกษาในสถานศึกษา ประเภทไปมานอกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนั้นส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่เด็กและเยาวชนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับนักเรียนอื่นไม่ได้ รู้สึกอับอาย กลัวเพื่อน สังคมไม่ยอมรับ เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะด้านนโยบายรัฐบาลควรให้ความสำคัญของการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยกำหนดนโยบายด้านการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้เหมาะสมสำหรับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู รวมถึงจัดตั้งคณะกรรมการบูรณาการจัดการศึกษาที่ประกอบด้วยนักวิชาการด้านการศึกษา สหวิชาชีพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก เป็นต้น สำหรับข้อเสนอแนะด้านปฏิบัตินั้น ควรใช้กิจกรรมเป็นตัวนำในการศึกษาวิชาสามัญ ควรแก้ไขโดยเพิ่มวรรคท้าย มาตรา 36 โดยกำหนดว่า “ทั้งนี้ หลักสูตรการฝึกอบรมเป็นไปตามโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา” อีกทั้งควรจัดให้การศึกษานอกระบบของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กในลักษณะโรงเรียนประจำ (โรงเรียนกึ่งนอน) โดยจัดหลักสูตรการเรียนการสอนขึ้นในสถานพินิจฯ และออกกระเปียบของกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก ว่าด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้การศึกษาแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน และเพื่อให้ส่งผลกระทบต่ออัตราการลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา, เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด, การแก้ไข, บำบัด, ฟื้นฟู

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study Thai and international laws related to education management and trainings for juvenile offenders, 2) to study problems on education management and trainings for juvenile offenders and 3) to study guidelines for problem solving and proper models of education management for juvenile offenders.

The findings revealed that:

1. Thailand managed education and trainings for juvenile offenders, as shown in the Administration of Juvenile Offenders Rehabilitation Act B.E. 2561 (2018) and the Regulation on Training Programs for Juvenile Offenders of Department of Juvenile Observation and Protection B.E. 2554 (2011), by assigning all training centers to provide them with general education or vocational trainings and also rehabilitating of juvenile behaviors and emotions. In USA, according to the Florida Statutes 1995, juvenile boot camps were established by Florida state for conducting in aspect of education and physical training as well as rehabilitation programs proper for children. In UK, general education or vocational trainings for juvenile were focused on reducing of recidivism rate. In Japan, there were the Juvenile Law 2003 and Child Welfare Law of Japan for managing education by using guidance curriculum on living, general, vocational, and special education. Some programs of training, practicing and habit changing were used for general and vocational education, moral training and other recreational activities.

2. Section 37 of the Administration of Juvenile Offenders Rehabilitation Act B.E. 2561 (2018) stipulated that detention homes shall provide juveniles with basic education in accordance with the National Education Act and be conformed with the Ministry of Education's national curriculum. Practically, the Curriculum of Nonformal and Informal Education in Basic Education Level B.E. 2511 (1968) implemented by juvenile observation and protection centers was not suitable for using with juvenile offenders, who were regarded as those who had their deviational behaviors or misconduct with social norms and those behaviors needed to be corrected, treated and rehabilitated. Moreover, problems on vocational education management, as shown in the Section 37 of Administration of Juvenile Offenders Rehabilitation Act B.E. 2561 (2018), were not requirements for considering demand of labor market or conformity with Department of Vocational Education's curricula affected to those juvenile offenders after their release and wanted to study in higher level of education. For problems on model of education management in juvenile observation and protection centers where offenders were allowed to study outside those centers, it was found that it affected to the juveniles especially in aspect of their adaptation with other students, embarrassment, being afraid of friends and social unacceptance, etc.

3. Suggestions in aspect of policy were as follows: the government should pay importance on the education of juvenile offenders by making educational policies proper for their correction, treatment, and rehabilitation as well as establishing of a committee of integrated education management consisted of educators,

multidisciplinary team, agencies related to juvenile justice and etc. Suggestions in aspect of practice were: activities should be used as a leading role of general education; the Section 36 shall be amended by adding the last paragraph as “Nevertheless, training courses shall be in line with the structure of Office of the Vocational Education Commission”. Moreover, the education management of the juvenile observation and protection centers should be provided in form of boarding schools by making a special curriculum in each center and issuing regulations of the Department of Juvenile Observation and Protection on education management model for juvenile offenders with its aim to correct, treat and rehabilitate juvenile behavior and to reduce their recidivism rate.

Keywords: Education management, juvenile offenders, correction, treatment, rehabilitation.

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการศึกษา การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหา และรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่เหมาะสม

ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยจะทำการศึกษากฎหมายในด้านเนื้อหาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและถูกควบคุมในสถานพินิจ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และกฎ ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) แล้วนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เชิงนิติวิธี (Juristic Method Analysis) เพื่อสรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะต่อไป รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews)

ผลการวิจัย

1. การจัดการศึกษาการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของประเทศไทย ได้มีการบัญญัติให้รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษา ปรากฏตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีการบัญญัติหลักประกันด้านการศึกษาไว้ในหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มีดังนี้ มาตรา 54 “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ในวรรคสามได้บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษา ดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ...” นอกจากนี้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 57 ยังกำหนดให้การฝึกอบรมเด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรมให้กระทำโดยสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด 4 หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและศาลเห็นสมควร โดยการจัดให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรใด ต้องจัดให้เหมาะสมกับอายุ สภาพร่างกาย สภาพจิต วุฒิภาวะ และประโยชน์ที่เด็กหรือเยาวชนจะได้รับในอนาคต โดยคำนึงถึงความประสงค์ของเด็กหรือเยาวชนประกอบด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2561 ได้มีการตราพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561 ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดยังขาดกลไกในการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในเชิงบูรณาการ ได้กำหนดให้ศูนย์ฝึกและอบรมจะต้องจัดให้มีการศึกษาสายสามัญหรือการฝึกวิชาชีพ และการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมและอารมณ์เด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับอายุ สภาพร่างกาย สภาพจิต วุฒิภาวะ ระยะเวลาการฝึกอบรม และประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนจะได้รับในอนาคต ตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่อธิบดีกำหนด (มาตรา 34) และให้ศูนย์ฝึกและอบรมจัดทำแนวทางการฝึกอบรมเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนตามสภาพปัญหาและความจำเป็น โดยมีการกำหนดระยะเวลาที่สอดคล้องกับคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการกลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้ แนวทางการฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับภารกิจและลักษณะของศูนย์ฝึกและอบรมแต่ละแห่ง (มาตรา 35) และในการจัดทำแนวทางการฝึกอบรมให้พิจารณาข้อมูล (1) รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน (2) ระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล (3) ผลการจำแนก (4) ความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน (5) หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่ง

สถานที่ควบคุมสามารถจัดได้ (มาตรา 36) นอกจากนี้ในทางปฏิบัติก็ได้มีระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยหลักสูตรการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2554 ข้อ 5 หลักสูตรการฝึกอบรมประกอบด้วย หลักสูตรด้านการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมและอารมณ์เด็ก และเยาวชน หลักสูตรด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน

สำหรับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐฟลอริดา (วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. 2543: 80 –102) ตาม The Florida Statutes 1995 จัดให้มีการสร้างแคมป์สำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด (juvenile boot camps) ที่ดำเนินการด้านศึกษาและการฝึกอบรมทางกายภาพและโปรแกรมฟื้นฟูสมรรถภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็ก (Florida State Dept. of Juvenile Justice, 1997 : 6) ในประเทศสหราชอาณาจักรเน้นการศึกษาในระบบและการฝึกอบรมอาชีพที่ให้แก่เด็กโดยต้องการลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ (House Of Parliament Parliamentary Office Of Science & Technology 2016: 2) สำหรับประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมาย Juvenile Law 2003 และ The Child Welfare Law of Japan (พิชญ์ เหลืองรัตนเจริญ. 2555: 111)จัดการศึกษาโดยหลักสูตรแนะแนวเกี่ยวกับการดำรงชีวิต การศึกษาทางด้านอาชีพ การศึกษาวิสามัญทั่วไป และการศึกษาพิเศษ ประเทศสิงคโปร์ใช้กฎหมายพระราชบัญญัติเด็กและเยาวชน ฉบับที่ 38 (The Children and Young Persons Act : (CYPA) Chapter 38) (The Children and Young Persons Act 1993) จะใช้โปรแกรมการฝึกอบรมการฝึกฝนและเปลี่ยนแปลงนิสัย โดยมีการศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพ และการฝึกอบรมด้านศีลธรรมร่วมกับกิจกรรมสันทนาการต่างๆ ในการศึกษาครั้งนี้จัดการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดแล้ว ผู้ศึกษาได้นำเสนอเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและฝึกอบรมผู้ต้องขัง การจัดการศึกษา ถือเป็นแผนงานหนึ่งในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง (Rehabilitation Programme) รูปแบบหนึ่ง ซึ่งในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังโดยการให้การศึกษาและฝึกอบรมนั้น จะมีการจัดการให้การศึกษาในเรือนจำเฉพาะ ที่มีความโดดเด่นของสิงคโปร์ ก็คือ การเรียนการสอนในโรงเรียนคาบูกิต (Kaki Bukit Centre) โดยการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นเรือนจำโรงเรียน (Prison School) ซึ่งผู้ต้องขังที่มีคุณสมบัติที่จะถูกส่งตัวมาควบคุมในเรือนจำประเภทนี้จะต้องผ่านการพิจารณาคุณสมบัติรายบุคคล (กิตติณัฐ วิญญูรัตน์. 2559 :124-133)

2. ปัญหาการจัดการศึกษา การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ปรากฏตามพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 37 กำหนดให้สถานที่ควบคุมจัดให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในทางปฏิบัติสถานพินิจและคุ้มครองเด็กได้นำหลักสูตรศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งถือเป็นบุคคลที่ถือว่ามีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือมีพฤติกรรมความประพฤติผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคมที่จะต้องได้รับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู พฤติกรรม อีกทั้งปัญหาของการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่ปรากฏใน

มาตรา 36 ของพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 นั้นไม่ได้มีข้อกำหนดในพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงาน หรือความสอดคล้องกับหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษาส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนเมื่อได้รับการปล่อยตัวและต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สำหรับปัญหารูปแบบการจัดการศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่อนุญาตให้ออกไปศึกษาในสถานศึกษา ประเภทไปมานอกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนั้นส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่เด็กและเยาวชนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับนักเรียนอื่นไม่ได้ รู้สึกอับอาย กลัวเพื่อน สังคมไม่ยอมรับ เป็นต้น

3. จากการศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้นควรต้องพิจารณาทั้งด้านนโยบาย ที่ต้องให้ความสำคัญของการศึกษา โดยรัฐมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและมุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด สำหรับรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พบว่า ควรต้องพิจารณาถึงการจัดการศึกษาจากแนวคิดในการจัดตั้งโรงเรียนดัดสันดานที่เป็นโรงเรียนกึ่งนอน รวมไปถึงพิจารณารูปแบบการจัดการศึกษาของผู้ต้องขังของประเทศสิงคโปร์

อภิปรายผล

1. ความสำคัญของการศึกษาที่นำไปสู่การแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด จากการศึกษามาตรฐานระหว่างประเทศในการให้ความคุ้มครองสิทธิของเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ (UN Convention on the Rights) ที่ได้กำหนดให้สิทธิในการพัฒนาตนเองของเด็ก เป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน (Fundamental Rights) ที่เด็กจะต้องได้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา อันเป็นพื้นฐานและมาตรการที่จำเป็นต่อการพัฒนาของเด็ก อนุสัญญานี้เน้นว่าเด็กมีสิทธิได้รับการศึกษาเพื่อให้เด็กได้พัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถพิเศษ และความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจของเด็กให้เต็มศักยภาพของแต่ละคน สิทธิในการศึกษานั้นอยู่บนพื้นฐานที่จะต้องให้เด็กมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน โดยรัฐจะต้องจัดการศึกษาภาคบังคับในระดับชั้นประถมให้ทั่วถึง โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายจากเด็กทุกคน และต้องส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาในระดับชั้นมัธยมในรูปแบบที่หลากหลายและการศึกษา วิชาชีพ เพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสที่เข้าศึกษาได้ โดยรัฐอาจจัดมาตรการที่เหมาะสม (ข้อ 29) เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญานี้จึงจำเป็นต้องมีพันธกรณีที่จะบัญญัติกฎหมายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้วางหลักประกันถึงหน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา รวมไปถึงการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย เป็นต้น (สำนักวิชาการ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2562) และในทางปฏิบัติได้มีการกำหนดความสำคัญของการศึกษาไว้ในแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 – 2564 รวมไปถึงแผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563 - 2565) โดย

รัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมวัย

ในการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด จึงถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา รวมไปถึงการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย เพราะการศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด การศึกษา (Education) เป็นการเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ เป็นกระบวนการในการพัฒนามนุษย์ ทั้งในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยตัวของมันเอง และในฐานะที่เป็นทรัพยากร ดังนั้นการศึกษาจึงถือเป็นการพัฒนาคนที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้ (knowledge-based) เมื่อการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดย่อมจะต้องเป็นไปตามทฤษฎีในการแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) ซึ่งมีวิธีการหลายที่จะนำมาใช้ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิธีการดังกล่าวมีสภาพเป็นตัวบำบัด ตัดโอกาส หรือจำกัดความสามารถในการกระทำความผิด วิธีการเหล่านี้จะต้องเป็นตัวกำหนดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดเพื่อความ สุขความพึงพอใจของผู้นั้น โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอเพื่อแสดงให้เห็นว่า การศึกษาถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญและสามารถแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในขณะเดียวกันย่อมส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ที่เห็นว่าควรใช้การศึกษา การนันทนาการ การหางาน และการสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง การสร้างสังคมที่เป็นธรรมยังยอมรับในหลักการให้ความช่วยเหลือและการสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการของศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

2.1 การจำแนกเด็กและเยาวชน

ในการจัดการเรียนการสอนของสถานพินิจฯ นั้น จะเริ่มจากกระบวนการจำแนกเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นการแยกเด็กและเยาวชน ในเหมาะสมกับการจัดการศึกษา เป็นไปตามพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 27 ที่กำหนดให้ผู้อำนวยการจัดให้มีการจำแนกเด็กและเยาวชน กล่าวโดยสรุป การจำแนกเด็กและเยาวชนนั้นเป็นวิธีการแยกและจัดประเภทเด็กและเยาวชนเพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน และการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน ซึ่งเมื่อได้มีการจำแนกเด็กและเยาวชนแล้ว ในกรณีที่เด็กและเยาวชนที่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับ จะเข้าเรียนในหน่วยสามัญหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเปิดให้เยาวชนได้ศึกษาทุกระดับตั้งแต่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย เห็นได้ว่าวิธีการจำแนกเด็กและเยาวชนดังกล่าวนี้ จึงสอดคล้องกับทฤษฎีการแก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยการแก้ไข ฟื้นฟูที่มองว่าลงโทษต่อผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล เพื่อแก้ไขฟื้นฟูให้เป็นคนดี

อาจกระทำเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม โดยยึดหลักการลงโทษต้องเหมาะสมกับบุคคล เน้นการวิเคราะห์หาสาเหตุของการกระทำผิด เน้นการแก้ไขที่สาเหตุ และแก้ไขถูกต้องผู้กระทำจะไม่กลับมากระทำความผิดอีก

2.2 หลักสูตรที่ใช้เพื่อแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงหลักสูตรด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่สถานพินิจฯ ได้จัดให้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด สำหรับหลักสูตรด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน นั้นแบ่งออกเป็น

2.2.1 การจัดการศึกษาสายสามัญ

การจัดการศึกษาสายสามัญนั้นกรมพินิจและคุ้มครองเด็กได้นำหลักสูตรการศึกษา นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2557) มาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการจัดทำหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการศึกษาซึ่งจัดขึ้นนอกระบบปกติ ที่จัดให้กับประชาชนทุกเพศทุกวัย ไม่มีการจำกัดพื้นฐานการศึกษาอาชีพ ประสบการณ์หรือความสนใจที่มีจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความรู้และประสบการณ์จากการทำงาน และการประกอบอาชีพ และเป็นกระบวนการของการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งมีการกิจสำคัญที่จะต้องให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตตามมาตรฐานของสังคมที่เป็นสิทธิที่คนทุกคนพึงได้รับการศึกษา นอกจากนั้นยังจะต้องได้รับการศึกษาที่ต่อเนื่องจากการศึกษาขั้นพื้นฐานของชีวิต เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพของตน แต่เมื่อนำหลักสูตรการศึกษานอกระบบดังกล่าวมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งถือเป็นบุคคลที่ถือว่ามีความผิดปกติ เบี่ยงเบน หรือมีความผิดปกติ ความประพฤติผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งจากการศึกษาจากแนวคิดในสมัยใหม่มีความเห็นว่าการกระทำความผิดของเด็กมาจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ปัญหาความยากจนครอบครัวแตกแยก หรือครอบครัว ขาดความอบอุ่น หลักการนี้พยายามหาสาเหตุของการกระทำความผิดที่แท้จริง เพื่อให้มีการแก้ไขเด็กให้ตรงกับสาเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีจิตวิทยาของซิกมันด์ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ที่เสนอว่าผู้กระทำความผิดอาจเป็นคนเจ็บป่วย การฝ่าฝืนกฎหมายน่าจะเป็นการเจ็บป่วยมากกว่าการเจตนากระทำความผิดอย่างแฉ่งชัด เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดควรจะได้รับแก้ไข บำบัด พื้นฟู อย่างถูกต้องและให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขและลดการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นผู้วิจัยพิจารณาการนำหลักสูตรการศึกษานอกระบบมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นยังไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

จากการศึกษากฎหมายประเทศที่เน้นใช้การศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กเป็นรายบุคคล โดยหลักสูตรการศึกษาในสถานฝึกอบรมจะจัดเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอย่างกลมกลืนจนดูเหมือนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ทั้งนี้เพราะการให้การศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งของการบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชน ประเทศสหราชอาณาจักร ที่มีลักษณะการจัดการศึกษารายบุคคล จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันการกระทำผิดโดยวัดผลลัพธ์ของสถานคุมขังเยาวชนจึงเน้นที่อัตราการกระทำผิดซ้ำ และประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐฟลอริดา จัดให้เรียนอย่างน้อยวันละ 5 ชั่วโมง ทุกห้องเรียนจะมีคอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ เพื่อช่วยในการสอน โดยมีครูฝึกอยู่ในห้องเรียนด้วยและพร้อมที่จะช่วยเหลือ

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษานั้นจะใช้หลักสูตรที่แตกต่างตามบริบทของแต่ละประเทศ แต่จุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนนั้นมีเป้าหมายเดียวกันคือ เพื่อแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้กลับเข้าไปอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุขและไม่กลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก

2.2.2 การจัดการศึกษาวิชาชีพ

การจัดการศึกษาวิชาชีพนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแต่ละแห่ง ได้เรียนรู้หลักสูตรวิชาชีพในหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่ตนเองสนใจ สามารถนำไปประกอบอาชีพต่อไป โดยการหลักสูตรจะต้องพิจารณาข้อมูลตามพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 36 กำหนดให้พิจารณาข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (1) รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
- (2) ระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล
- (3) ผลการจำแนก
- (4) ความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน
- (5) หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งสถานที่ควบคุมสามารถจัดได้

จากบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้จัดหลักสูตรการฝึกอบรมนั้นต้องพิจารณาจากความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน รวมถึงหลักสูตรนั้นสถานที่ควบคุมสามารถจัดได้

ในทางปฏิบัติ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กแต่ละแห่งจะดำเนินการจัดการโครงการหรือหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับอบรมเยาวชนที่อยู่ภายใน จะถามความต้องการของเด็กกว่าพวกเขาอยากที่จะเรียนรู้อะไร สนใจอาชีพไหน และให้ทางเลือกกับพวกเขาในการอบรมฝึกฝน โดยการสำรวจความสนใจในการประกอบอาชีพของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ซึ่งหาพบว่าคนส่วนใหญ่สนใจเรียนรู้อะไรในทักษะอาชีพด้านใดก็จะดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อให้เข้ามาอยู่ในหลักสูตรวิชาของสถานพินิจฯ ต่อไป จากการดำเนินงานดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การจัดทำโครงการฯ เพื่อนำมาเข้าสู่หลักสูตร

ฝึกอบรมวิชาชีพของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจนั้นเป็นการพิจารณาตามพระราชบัญญัติการบริหาร การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 มาตรา 36 โดยเฉพาะ (4) ความสมัคร ใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน และ(5) หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งสถานที่ควบคุม สามารถจัดได้ โดยไม่ได้มีข้อกำหนดในพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงาน หรือความสอดคล้อง กับหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนเมื่อได้รับการปล่อยตัว เพราะหากการจัดหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระดับมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับโครงสร้างของสำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษาจะส่งผลให้เด็กสามารถเทียบโอนได้ว่าอยู่ในระดับการศึกษาใด

จากการศึกษากฎหมายประเทศประเทศญี่ปุ่น พบว่า การศึกษาสายอาชีพและการ แนะแนวอาชีพ สถานฝึกอบรมแต่ละแห่งสามารถกำหนดรายวิชาบรรจุเข้าในหลักสูตรสายอาชีพของ สถานฝึกอบรมได้โดยอิสระ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น ความต้องการของ ตลาดแรงงาน วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น อีกทั้งประเทศสิงคโปร์ เป็นการสอนที่ จัดโดย Vocational Institutional Training Board ผู้จบการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรประเภทหนึ่ง อีก ประเภท คือ การฝึกวิชาชีพระดับด้านเป็นวิชาชีพที่ทางสถานฝึกและอบรมไปปฏิบัติงานมาจากโรงงาน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ฝึกหัดทำรวมทั้งมีรายได้

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของสถานพินิจนั้นมีหลักสูตรที่ยังไม่เหมาะสมกับการ แก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ซึ่งการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกมีผู้ให้ ข้อมูลว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้ เนื่องจากเด็ก และเยาวชนนั้นถือว่ามีความพร้อมทางพฤติกรรมและอารมณ์ การใช้การศึกษาจึงถือว่ามีส่วนช่วย ลดการกระทำผิดซ้ำได้ ในขณะที่หากการจัดการศึกษาที่ไม่เหมาะสมอาจมีส่วนทำให้เด็กและ เยาวชนนั้นหวนกลับมากระทำผิดซ้ำได้อีก

3. ปัญหารูปแบบการจัดการศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ปัจจุบันรูปแบบของการเรียนของเด็กเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกนั้น มีรูปแบบคือ

1) การจัดการศึกษาในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก มีการจัดการศึกษาสามัญ และ จัดการศึกษาวิชาชีพ

2) ออกไปศึกษาในสถานศึกษา ประเภทไปมานอกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

โดยความหมายของการศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจ หมายถึง เด็กหรือเยาวชนที่ ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ที่อยู่ในความควบคุมดูแลของสถานพินิจฯ หรือศูนย์ฝึกและ อบรมฯ ได้รับอนุญาตให้ออกไปศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 41(6) ซึ่งในทางปฏิบัติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การอนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนที่ ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วออกไปศึกษาในสถานศึกษา ประเภทไปมานอกสถานพินิจ หรือศูนย์ฝึกและอบรมตามระเบียบอธิบดีกำหนด พ.ศ. 2557 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า การที่เรียนแบบไปมานอกสถานพินิจนั้นเกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่เด็กและเยาวชนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับนักเรียนอื่นไม่ได้ รู้สึกอับอาย กลัวเพื่อน สังคมไม่ยอมรับ อาจส่งผลกระทบต่ออนาคตของเด็กและเยาวชน ดังนั้นการจัดการศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงไม่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

ผู้วิจัยมีแนวคิดที่ว่า รูปแบบของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นควรดำเนินการจัดการเรียนการสอนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก จากการศึกษาแนวคิดแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยในปี พ.ศ. 2476 หลวงบรรณสารประสิทธิ์ รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ได้เสนอให้จัดตั้งโรงเรียนที่ควรมีลักษณะเป็นโรงเรียนดัดสันดาน (Reform School) ผสมกับโรงเรียนฝึกวิชาชีพ (Industrial School) ที่อบรมปรับเปลี่ยนนิสัยและฝึกอาชีพ เพื่อให้เด็กเป็นแรงงานทางเศรษฐกิจในอนาคต (ศรัณยู เทพสงเคราะห์. 2559 : 127) และจากการศึกษารูปแบบของการจัดการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ การจัดการศึกษา ถือเป็นแผนงานหนึ่งในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง (Rehabilitation Programme) รูปแบบหนึ่ง ซึ่งในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังโดยการให้การศึกษาและฝึกอบรมจะมีการจัดการให้การศึกษาในเรือนจำเฉพาะ คือ การเรียนการสอนในโรงเรียนคาคิบุกิต (Kaki Bukit Centre) โดยการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นเรือนจำโรงเรียน (Prison School) ซึ่งผู้ต้องขังที่มีคุณสมบัติที่จะถูกส่งตัวมาควบคุมในเรือนจำประเภทนี้จะต้องผ่านการพิจารณาคุณสมบัติรายบุคคล โดยนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้

จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในปัจจุบันนั้นยังมีรูปแบบที่ไม่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานพินิจในลักษณะของโรงเรียนประจำ อย่างไรก็ตาม ในการให้หากจัดเฉพาะหลักสูตรที่เกี่ยวกับวิชาชีพก็อาจจำเป็นต้องการออกไปศึกษาในสถานศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนั้น ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรต้องมีการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยนำแนวทางของจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนคาคิบุกิต (Kaki Bukit Centre) โดยที่มีลักษณะเป็นเรือนจำโรงเรียน (Prison School) ของประเทศสิงคโปร์ โดยนำมาบูรณาการในเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์สูงสุด และสามารถปรับพฤติกรรมของเด็กให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้เป็นปกติ และที่สำคัญเด็กและเยาวชนนั้นจะต้องไม่กลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

รัฐบาลควรให้ความสำคัญของการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยกำหนดนโยบายด้านการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้เหมาะสำหรับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู

รวมถึงจัดตั้งคณะกรรมการบูรณาการจัดการศึกษาที่ประกอบด้วย นักวิชาการด้านการศึกษา สหวิชาชีพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะด้านปฏิบัติ

2.1 ควรปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาวิชาสามัญ ที่ปัจจุบันใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควรปรับหลักสูตรที่ให้การศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งของการบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชน โดยอาจใช้กิจกรรมเป็นหลักในการดำเนินหลักสูตร

2.2 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 วรรคท้ายของมาตรา 36 ดังนี้

มาตรา 36 “ ในการจัดทำแนวทางการฝึกอบรม ให้พิจารณาข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (1) รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน
- (2) ระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล
- (3) ผลการจำแนก
- (4) ความสมัครใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กและเยาวชน
- (5) หลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งสถานที่ควบคุมสามารถจัดได้

ทั้งนี้ หลักสูตรการฝึกอบรมเป็นไปตามโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา”

2.3 ควรจัดให้การศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กในลักษณะโรงเรียนประจำ (โรงเรียนกึ่งนอน) โดยจัดหลักสูตรการเรียนการสอนขึ้นในสถานพินิจฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา (Education) สามารถเข้ามามีส่วนในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์สูงสุด และสามารถปรับพฤติกรรมของเด็กให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้เป็นปกติ และที่สำคัญเด็กและเยาวชนนั้นจะต้องไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

2.4 ออกระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วย รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพื่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู

บรรณานุกรม

- กิตติณัฐ วิทยุรัตน์. (2559), **กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ : ศึกษากรณีการจัดการศึกษาของผู้ต้องขัง**, วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, (2557), **คู่มือปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**, กรุงเทพฯ : กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก

- พิชญา เหลืองรัตนเจริญ. (2555). **กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด**. ดุษฎีนิพนธ์ นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศรัณยู เทพสงเคราะห์. (2559), “โรงเรียนฝึกอาชีพ : พื้นที่ควบคุมเด็กในสถาบันราชทัณฑ์ไทย พ.ศ. 2479-2501” .วารสารหน้าจั่ว, ฉบับที่ 13.
- วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (2543). **การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน**, กรุงเทพฯ : กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สกศ.
- สำนักวิชาการ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **บทบัญญัติด้านการศึกษิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. (ออนไลน์). สืบค้นได้ที่ https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2561/mar2561-3.pdf (เมษายน 2562)
- Florida State Dept. of Juvenile Justice. (1997). “Polk County Juvenile Boot Camp--Female Program: A Follow-up Study of the First Seven Platoons” . **Management Report Number. 55**.
- House Of Parliament Parliamentary Office Of Science & Technology “POSTnote 524 May 2016 Education in Youth Custody”. www.parliament.uk/post.
- The Children and Young Persons Act :(CYPA) Chapter 38. Online. Available from : <https://sso.agc.gov.sg/Act/CYPA1993>